

Szerkesztőség kiadóhivatal
és nyomda: Bul. Reg. Ferdinánd (József Kherceg-ut) 4.
Telefon: 151. Sürögnyom: Közlöny. Arad. :: Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdona, kiadása és rotációs nyomása. Muzselyenik naponta reggel,

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: Évente 1080, félre 540, negyedévre 270, havonta 90 Lej. Külföldre havonta 50 Lej. Több :: Egves szám 5 Lej. Vasárnap 6 Lej :: (Bucurestiben 50 bani felár.) Hirdetések tarifa szerint ::

XLVII. évfolyam, 77. szám

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF

Vasárnap, 1932. április 3

Uj problémák előtt

Az Aradi Közlöny Kolozsvárra küldött munkatársának elmondotta gróf Bethlen György,

az Országos Magyar Párt elnöke

A két Húsvét közötti Treuge Dei idején az Országos Magyar Párt kolozsvári központjában is pihennek a politika fegyverei. A legalkalmasabbnak látszott tehát az idő arra, hogy megszólaltassuk Arad magyarsága előtt az országos Magyar Párt öröké elfoglalt vezérét, Bethlen György grófot, akit személyesen két évvel ezelőtt üdvözölt körében Arad magyar társadalma.

A folyó parlamenti ülészak legfontosabb tárgya az agráradosok szanalásának kérdése. Mondhatom, hogy nem könnyű ítéletet és véleményt alkotni e felett. Diametriálisan áll szemben egymással az adósok és hitelezők érdeke. A teljesen „befagyott” vagy rosszá vált agrárkölcsonök ügyében tenni kellett valamit. A mezőgazdasági termékek és a földárak zuhanásszerű esése, a földjáradéknak zérusra, vagy minusszá változása folytán tarthatatlanná vált a földművelő gazdaosztály helyzete, még ha egyébként nem is nyomná az adósság.

A baj ott kezdődik azonban, hogy a szanalás módja egyoldalú. A kedvezmények ötlesterüen — és a terhek is ugyanúgy oszlanak el. El kellett mindenkinek ismernie e kifogások igazságosságát. Itt van például a falusi tökepiénzes gazdák esete. Ezek, amíg csak pénzük volt, gyakran folyósítottak kölcsönöket ugyanabban a faluban más, hozzájuk hasonló gazdáknak. Így tehát, hogy egyéb hitelezőkről ne beszéljek, ezek a gazdák szintén el fogják veszíteni szorgalmas munkájuk addigi gyümölcsseit. A hitelszövetkezetek üzletrész-tulajdonosaiban és betétesekben tulajdoni részben ugyancsak kizgazda-hitelezőket sújt az agrárkonverzió.

A törvény gazdasági hatása mint a tó hullámgyűrűje terjed tovább. Éppen amiatt, hogy az ország lakosságának tulajdoni többsége gazdálkodó és az ország anyagi alapja is a mezőgazdaságon nyugszik — egyrészt parancsoló, elsőrendű szükségesség annak talpraállítására, másrészt a nyugtított törvényes hitelkezdmények szükségképpen kihatnak a gazdálkodással nem foglalkozó termelő-rétegekre is. A törvényhozásnak tehát előbb vagy utóbb le kell vonnia a tanulságokat, illetőleg szentesítenie kell a konverziós törvénynek az életben amugyis okvetlenül jelentkező következményeit és segítségére kell sietnie mindazoknak, akiket főleg az általa alkotott törvény hozott olyan helyzetbe, hogy kötelezettségeiknek nem tudnak eleget tenni.

A tervezet megalkotásánál az eshetőségeket figyelembe véve az államnak kellett volna magára vállalnia az akció terheit. Az igazságnak csak az felel meg, hogy közérdek, közszükség által indokolt reformok terheit az öszszesség, tehát az azt öszszetevők egyformán, igazságos arányban hordozzák. Még annak ellenére is, hogy némely körök előtt népszerű lennek tünhetik fel ez, — mi nyiltan kifejtettük súlyos kifogásainkat és ezután is követelni fogjuk a hiányoknak bár utólagos pótlását, nehogy bekövetkezhessék az, hogy amit az egyik kezével ad az állam, azt a másikkal elvegye.

Az ország gazdasági életével szorosan öszszefügg még a már sokszor ismertetett Tardieu-terv is. Tardieu újabb gazdasági javaslata Deák Ferenc egyik mondását juttatja eszembe a rosszul begombolt kabátról, amelyet ki kell gombolni és újból jól begombolni.

Valóban későn jöttek reá arra, hogy mennyi bünt követtek el a természet rendje, a gazdasági földrajz és a természettan törvényei ellen a békekötések óta. Az egész világ a meredély széléig jutott el, ahonnan már csak a mélységbe való lezuhanás következhetik — ha csak az utolsó percben nem tartjuk vissza. A parancsoló gazdasági szükség diktálta ezt a tervet, amely egyébként nem új.

Megállapíthatjuk, hogy az elvi szükségesség elismerésén túl eddig inkább ellenvetéseket hallottunk és úgy ítélem, hogy még alapos érlelődési folyamaton kell átmenjen az, amíg az általunk is oly hön öhajtott célját, vagyis azt elérné, hogy oda, ahol kezdeni kellett volna, újból visszaterelje természetes medrébe a gazdasági élet folyamatát és ezáltal elhárítsa a mai rettenetes bajok főokozóját.

sági élet folyamatát és ezáltal elhárítsa a mai rettenetes bajok főokozóját.

Nekünk mint kisebbségeknek az az egyetlen, de mellözhetetlen kikötésünk, hogy a nagy világkérdések megoldása, vagy rendezése ne lehessen ok, alkalom, vagy ürügy a többségi világ részéről a mi életbevágó érdekelnk, kérdéseink, vagy jövőbeli kilátásaink félretolására, vagy éppenséggel végleges elhantolására.

Szívesen és örömmel ragadtam meg az alkalmat, hogy az Aradi Közlöny hasábjain keresztül néhány szót intézhessenek Aradváros és vidékének magyarságához. Még élénk emlékezetemben él az a gyönyörű, szives fogadtatás, amelyben két évvel ezelőtt Aradon szerencsés voltam részesülni. Ugyancsak emlékezetes a városi választások fényes sikere, amely minden elismerést megérdemel. Melegen üdvözölöm az aradiakat és ha szükséges lenne, talán a mai súlyos időkben, úgy ezuton buzdítom mindnyájukat arra, hogy magyarságukhoz való szívós ragaszkodásukban és egy jobb jövőért való kitartásukban ne fogyatkozzanak meg sohasem!

(—ab.)

A kormány lemondása küzöbön áll... irják a mai bu- curesti-i lapok

Hirek Goga Octavian hadügyminiszterségéről — Boila Romulus kilépése a nemzeti-parasztpártból — Rövidesen megnyílnak az egyetemek a fegyelmezett viselkedésű diákok számára — Iorga miniszterelnök érdekes kijelentései a parlament mai ülésén — A gégetükör-panama ügye —

Ionescu-Sisesti földmívelésügyi miniszter optimista nyilatkozatot tett a Kamarában

Bucurestiből jelentik: A Kamara ma délelőtti ülésén Trancu-Iasi a bucaresti-i egyetem bezárását tette szóvá és megállapította, hogy ez az ártatlan szülöket sújtja, akik minden áldozatot meghoznak gyermekeikért és ezeket az áldozatokat most teljesen elveszítik néhány meggondolatlan ifju miatt. Arra kérte a közoktatásügyi minisztert, ejtse módját valamilyen elkülönítésnek azok között, akik tanulni akarnak és azok között, akik ezt megakadályozzák.

Pamfil Seicaru annak ellenörzését kérte, hogy mivel foglalkoznak a diákok szabad idejükben és kik azok, akik a diákoknak rossz tanácsokat adnak? Véleménye szerint az idősebb generáció, az ösdiaékok állanak a rendbontó mozgalmak élén. Korlátozni kívánja a szemezterek ismétlését, mert akkor több gondot fordítanak majd a diákok arra, hogy tanulmányaikat rendesen elvégezzék.

Iorga Miklós miniszterelnök, közoktatásügyi miniszter válaszolt a felszólalásokra. Azok a diákok, akik nem vettek részt a mozgalmakban és azokban nem is akarnak részt venni, kötelezvényt kell aláírniok, hogy az egyetem fegyelmi szabályait szigoruan betartják. Ezek számára rövidesen megnyílnak az egyetemek. Megígérte közbelépését abban az irányban, hogy az egyetemek minden lehető teyenek meg a tanulni vágyó diákság érdekében. Azt hiszi, hogy ő az utolsó közoktatásügyi miniszter, akinek működése alatt diaktüntetések voltak. Az utolsó évtized megtanította a kormányt arra, hogy milyen intézkedéseket kell tennie a további rendzavarások megakadályozására.

Iorga nyilatkozata után tovább folytatták a főiskolai törvényjavaslat vitáját, aminek során több módosítás történt. Így elfogadták azt a módosítást, hogy az egyetemi tanárok csak abban a városban fejthetnek ki másirányu tevékenységet, ahol tanszékek van. Eöfö-gadták a korhatár értelmezésének azt a módosítását, hogy a 71 övet meghaladott professzorok továbbra is végezhetnek tudományos munkát és kísérleteket tanszékeiken, de ettöl a korhatártól már csak nyugdíjilletményeikben részesülnek.

Adófizetés gabonával

A ma délutáni ülésen Athanasiu kérte, hogy a parlament hosszabbítsa meg ülészakát április 15-ig, mert még nagyon sok törvényjavaslat megvitatása van hátra. Argetoianu azt válaszolta, hogy mindezt ő is tudja, de ez a parlamentárizmus rendje. Moscu konzervatív-párti panaszkodott, hogy február 5-én bejegyzett interpellációját máig sem mondhatta el, mert nem tüzték napirendre. Popa elnök megállapította, hogy régebbi interpellációk is maradtak el, mint Moscué. Amikor többen is kértek az interpelláció napirendre tüzését, mert az érdekelt Cristí besszaráblai alminiszter is jelen van, Mascu kijelentette, hogy interpellációját csak akkor mondja el, ha Iorga miniszterelnök is jelen lesz az ülésen.

Tassian konzervatív-párti az állami sorsjáték ügyében támadia Banu államtitkárt, aki a Calculator-vállalat kezére játszotta ezt a nagy üzletet és megállapította, hogy Banunak annakidején szerepe volt Lupas volt egészség-

ügyi miniszter hatalmas gége-tükör panamá-jában.

Mihalache kérte, hogy a földművelők az *újtól gabonában is fizethessék*. Diamant csatlakozott ehhez a javaslathoz. Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter hangsúlyozta, hogy a krízis bizalmatlanságot szült, de a *bizalom rövidesen helyreáll* és a bankok is mobilak lesznek. Az inséges vidékeket ellátják gabonával és már intézkedett, hogy Besszarabiából a felesleges tengerit Mármarosba szállítsák az inségeseknek.

Itt írjuk meg, hogy Iorga és Lupu között a Kamara legutóbbi ülésén a várható Goga-kormányról lefolyt kedélyes eszmecsere vonatkozólag az Epoca megállapítja, hogy Iorga kijelentéséből még nem lehet kormányválságra következtetni. Iorga a szokott öniróniájával gúnyolódott a folytonos válsághírek felett, anélkül azonban, hogy azoknak bárki is nagyobb jelentőséget tulajdoníthatna.

A bucaresti-i lapok minden kormánycafolat dacára továbbra is megmaradnak azon állításuk mellett, hogy a *kormányválság küszöbön áll*. A Dimineata szerint először május 10-ikére határozták el a kormány tagjai, hogy benyújtják lemondásukat, később azonban ez a dátum a parlamenti időszak bezárása utánra módosult. Miután április 7-ikén zárul a parlamenti ülés, a *lemondás hamarosan bekövetkezik*. Beavatottak körében azt állítják,

hogy Goga Octavian nem miniszterelnöke, hanem *hadügyminisztere lesz az új kormány*nak. Komoly miniszter-jelölteknek emlegetik még dr. Lupu Miklóst és Juniant, a nemzeti-paraszt-párti kormány volt igazságügyminiszterét. Ezenkívül a liberális-párt két előkelő tagja, valamint egy másik volt miniszter is tárcát kap. Az új választások idejére a belügyminiszteri tárcát semleges ember veszi át. Az illető — írja a Dimineata — nyugalmazott tábornok és volt miniszter. A lap szerint Goga Octavian azon igyekszik, hogy Argetoianu kimaradjon a következő kormányból.

Politikai körökben nagy feltűnést keltett

Sorsdöntő tanácskozások Tardieu és MacDonald között

A Duna-konferencia szerdán délután kezdődik — Franciaország álláspontja — Angol vélemények a Duna-konföderációs tervről —

Londonból jelentik: Az egész világ feszült érdeklődéssel tekint a négy nagyhatalom Duna-konferenciájára elé, amelyet Tardieu és MacDonald európai jelentőségű tanácskozásai előznek meg. Ezek a tanácskozások holnap este veszik kezdetüket Londonban. A tulajdonképpeni konferencia szerdán délután kezdődik.

FÉSZEK PENSIO

Budapest Balatonfüred

VII., Erzsébet-körút 9—11.

A főváros központjában, a New-York palotában. Előkelő kellemes otthon. Napi pensio 6—8 pengő. Cukor, vese, gyomorhajós diéta orvosi előírás szerint. — Tulajdonos: Dr. Asztalos Lajosné.

egyébként Boila Romulusnak a *nemzeti-parasztpartból való kilépése*. Kilépését bejelentő levelében Boila közli, hogy tudományos munkássága teljesen igénybeveszi, úgy hogy kénytelen visszavonulni a politikától.

Felszámol az Aradi Termény- és Áruraktár

Áldozatul esik a korlátozó intézkedéseknek — A vállalat beszünteti működését

A mindinkább súlyosbodó gazdasági válság már olyan vállalatoknál is érezteti hatását, amelyek a rendelkezésükre álló anyagi eszközök igénybevételével igyekeztek működésüket biztosítani. Ezek közé tartozott az Aradi Termény- és Áruraktár, amely a minimálisra csökkent forgalom mellett is, igyekezett üzletmenete zavartalanosságát biztosítani.

Az igazgatóság azonban mindjobban tapasztalta, hogy a különböző szigorító és kor-

látozó rendelkezések hatása alatt, a Termény- és Áruraktár további fenntartása súlyos anyagi megterhelést jelent, ezért a vállalat likvidálása mellett döntött. A likvidálási munkálatokat már meg is kezdték és a felszámolás tényét megerősítette báró Andrányi Lajos is, aki kijelentette az Aradi Közlöny munkatársának, hogy az Aradi Termény- és Áruraktár felszámolása folyamatban van s annak befejezése után, a Termény- és Áruraktár beszünteti működését.

Tardieu ma délelőtt hosszabb megbeszélést folytatott Hösch német nagykövettel, akit informált arról, hogy Franciaország milyen álláspontot foglal el Londonban. A francia miniszterelnök később fogadta Manzoni gróf olasz és Oklunki cseh nagykövetet is.

Az angol közvélemény Tardieu fogadtatásának előestéjén fokozottan foglalkozik a dunai kérdés probléma-komplexumával. Baldwin, a titkos tanács elnöke és a konzervatív-párt vezére Dorchesterben tartott beszédében hangsúlyozta, hogy a jelenlegi közép-európai gazdasági egységek túl aprók ahhoz, hogy végigharcolják a nehéz időköt a jelenlegi vámvédelmi rendszer mellett. Így került mint megoldási forma a dunai államok gazdasági szövetségének terve előtérbe. Az Observer hosszabb cikkben foglalkozik a dunai kérdéssel és azt írja, hogy a dunai államok konföderációja politikailag életképtelen, mivel ebbe a szövetségbe Ausztria és Magyarország nem mint egyenrangú fél kerülne, hanem felfegyverzett szomszédokkal állana szemben. A gazdasági egyetértés — fejezi be cikkét a lap — nem fér össze a politikai megaláztatással.

Aradmegyei haramiák

Irta: AJTAY SÁNDOR.

A régi betyárvilág háttorzongató történetei minden időben érdekelték az embereket. Az a törvényen kívül helyezett közösség, amelyet a haramiák elszánt csapata képviselt egy-egy vidéken évtizedeken keresztül tartott rettegésben falvakat, uradalmakat, birtokokat, s bár a törvény karhatalma, a társadalmi rend hősiessé küzdött ellenük, mégis csak ők voltak az urak négy-öt vármegye határain belül és a földesurak hibéradót fizettek a betyároknak. Kevesen tudják, vagy emlékeznek rá, hogy milyen garázdálkodást vitt véghez Aradmegyében egy ilyen rablóbanda évtizedekkel ezelőtt. Erről a hirhedt „Csercesel“-bandáról akarok egyet-mást elbeszélni.

Husz-harminc ember állott össze Aradmegyében és alakítottak egy rablóbandát a múlt század hetvenes éveiben. Rendesen megszervezték, törvényeket hoztak, választottak maguk közül egy vezért, aki élet-halál ura volt a bandában. A rablóvezérről nevezték el azután a bandát, így lett „Csercesel“-bandája az aradmegyei betyárok közösségéből. A zsvány-nevek többnyire felvett nevek voltak. Egyrészt azért használtak álneveket, hogy családjukra szégyent ne hozzanak, másrészt pedig előrelátó ovatosságból, hogy ha esetleg megünják foglalkozásukat, visszatérve a társadalomba, felvehessék rendes revüket.

Aradmegyében az utolsó hirhedt rablóbanda a Cercel-é volt, nevét onnan vette, hogy Cercel, a vezér, fülében rézkarikát viselt. A Csercesel-banda 1870—1882 között garázdálkodott nemcsak Aradmegyében, de működési tere kiterjedt Bihar, Hunyad és Alsófehér megyékre is. A betyárok főszékhelye Bokszeg környéke volt, itt tartották pihenőjüket. Ezen a helyen lepte meg őket 1882-ben az a katonai kirendeltség, amelyet az aradi várból vezényeltek ki ellenük egy főhadnagy parancsnoksága alatt. A hősies csapatnak sikerült is felégetni a darázsfészket:

a banda tagjainak nagy részét elfogták, a többit pedig szétkergették. Így került két volt haramia abba a községbe, ahová magam is kerültem.

Sok érdekes dolgot hallottam itt Cercelről és betyárjairól. A község lakossága szájról-szájra adta a hirhedt haramiák viselt dolgait. Űgyesen szervezett társaság volt ez. Mindenekelőtt állandó összeköttetést tartottak fenn az otthoniakkal s így tudták meg, hogy hol akad valami „jó munka.“ Azután ismeretséget kötöttek a magányos hegyi pásztorokkal és az előőrökkel és ezen az úton is értékes információkat szereztek be. Ezeket egyébként nem bántották, ha nem árulkodtak rájuk. De mihelyt árulásnak jöttek nyomára, vagy csak az árulási szándékot megtudták valakiről, jaj volt annak, hamarosan eltették láb alól.

Megtudtam azt is, hogy miként lettek az uradalmak önkéntelen adófizetői a betyároknak. A régi időkben ugyanis a földbirtokosok főként terményben fizették személyzetüket. Például egy erdőőr fizetése volt havi öt forint, ezenkívül 2—2 véka elegendő, rozs, árpa, 40 font szalonna, 10 font só, 2 ökör, 2 tehén, 2 koca, 6 malac. évenként egy ruha, egy kalap, egy pár csizma és két évenként egy szűr. Használatra kapott egy uradalmi puskát, hozzávaló löporral, golyókkal, seréttel stb. A főszűr tehát az élelmiszereken és a ruházaton nyugodott, a pénz volt a legkevesebb.

Egyik-másik erdőőr időnként azzal a jeltéssel állított be fellebbvalójához, hogy az éjjel „vendégei“ voltak. Ekkor már tudta az erdőkerülő, hogy a „vendégek“ alatt Cercel embereit érti. Nem történt semmi baj. Az erdőőr felesége friss kenyeret sütött a betyároknak, jó vacsorát főzött nekik és megvendégelte őket. Vacsora után aztán a „vendégek“ udvariasan elkérték az összes élelmiszerkészletet, lőfegyvereket, puskaport stb.-t s békével távoztak. Ilyenkor az uradalom szó nélkül pótolta az elvitt dolgokat és rendbejött minden. Jelentést tenni a hatóságoknak nem volt tanácsos védekezni

még kevésbé. Így hát hallgattak...

Az a két ember, aki a Cercel bandájából megtelepedett abban a községben ahol én mint fiatal uradalmi erdősz pályámat megkezdtem a falu két legmódosabb gazdája volt. Az egyik alacsony termetű, ravasz tekintetű ember. Sohasem mert nyíltan az ember szemébe nézni. Vilutu-nak hívták gunynevén, vagy talán volt zsványnevén, de a háta megett egyszerűen Cserceselnek hívták, mert éppen úgy, mint volt vezére rézfülbevalót viselt. Vilutuban több évi „becsületben eltöltött“ munkálkodás után felébredt az a vágy, hogy a község első embere lehessen. A vagyona megvolt hozzá, de ismeretes multja miatt vajmi kevés kilátása volt arra, hogy bírónak válasszák meg. Tudva azt, hogy az uradalomnak döntő szava van a bíróválasztásnál, közvetlenül a választás előtt eljött hozzám és kért, hogy támogassam. Ennek ellenében ő mindig az uradalom szolgálatára fog állni.

Ez a bejelentés olyan groteszk módon hatott rám, hogy azonnal elmentem Paradeyser főszolgabíróhoz, akinek előadtam az esetet. A főszolgabírónak nagy fogékonysága volt a humor iránt és nevetve jelentette ki, hogy ropant tetszik neki az eszme.

— Egy község, amely Csercesel bandájából választ magának bírót! — kacagott Paradeyser főszolgabíró. — Nahát ez se mindennapi Csak jelöljék azt a Vilutut, én rajta leszek, hogy megválasszák!

A legközelebbi választáson Vilutu csakugyan községi bírót lett!

Nem így végződött azonban a másik zsvány históriája, akivel még szorosabb ismeretségbe kerültem. Uradalmi erdőőr volt és így jött létre közöttünk az összeköttetés. Elődöm jóakaratosan figyelmeztetett rá, hogy az erdőőr Csercesel bandájának volt rejtett tagja, óvakodjam tőle, mert őt is két ízben akarta meggyilkolni. Jó kilátások! — gondoltam magamban.

A zsványt Petrunak hívták. Őles termetű,

Ismét árvízveszedelem fenyegeti Aradmegyét

Közmunkákat rendelt el Lázár Agoston dr. alispán a gátak megjavítására — Aradról Nagyváradot csak vonaton lehet megközelíteni — Arvizveszély Kolozsmegyében — Incidens a borosjenői védgát miatt

Meghaladta a 40.000 lejt az Aradi Közlöny gyűjtése

Ma ülést tartott a megye interimár-bizottsága Serbanu György dr. megyei prefektus elnökletével. A bizottság az árvíz-munkálatok költségvetésével akart foglalkozni, azonban ez elmaradt, miután a számadások még nem készültek el. Az elszámolás így a következő ülésre maradt megállapítható azonban, hogy az árvíz körülbelül százezer lejébe került a megyének.

Lázár Agoston dr. alispán beszámolt azután a bizottságnak arról, hogy a megyében ismét fenyeget az árvíz-veszély és ezért folytatni kell a védelmi munkálatokat. A Körös Gurahoncnál kiöntött, bár a veszély távolról sem olyan nagy, mint volt a jégzajlás idején. Bejelentette, miszerint elrendelte, hogy a veszélyeztetett helyeken nyomban kezdjék meg a töltések erősítését, még pedig közmunkákkal. Elrendelte még, hogy Zsigmondházán és Ujaradon szintén közmunkákkal javítsák meg a gyengébb Maros-töltést. A bizottság helyben hagyta az intézkedéseket.

A pontos számadatok szerint 125000 lejébe került a megyének az árvíz. A robbantások költségeit és a pionirok napidijait a belügyminisztérium fedezi. A községekben történt munkálatokat viszont az egyes községek fizetik és így a megyére 20—30000 lejt jut. Ezzel szemben erősen kétséges, hogy az éjszakai szolgálatot végzett interimár-bizottsági tagok és megyei tisztviselők megkapják-e napidijukat, mert a megyének nem áll rendelkezésre megfelelő alap.

Az áradások következtében az Arad—

hatalmas rabiátus ember volt. Feltűnően nagy feje volt és annyira ragyás arca, hogy sem szákkal, sem bajusz nem pótt rajta. Igazi betyártípus volt Petru, akit nekem, fiatal kezdő embernek kellett megszéledíteni! Mondhatom mindennek dacára, hogy soha komolyabb bajom nem volt Petruval. El akarom mesélni, hogyan nyertem meg magamnak ezt a durva, rabiátus embert, hogyan lett engedelmes, hűséges erdőőröm.

Egy alkalommal Petru rossz fát tett a tűzre. Azt a rendeletet adtam ki neki, hogy reggel kilenc órakor várjon kint az erdőben, hogy bejárjuk a kerületét. Ki is mentem, de Petru nem volt a megjelölt helyen. Bejártam az egész kerületet, sehoh sem találtam. Másnap aztán szokatlan időben, kora hajnalban beállított hozzámm. Még nem keltem fel és így ágyban fogadtam az erdőört. Ugy ahogy jó reggelt kívánt és megállott mogorván a szoba közepén. Látszott rajta, hogy most várja a dorgálást. De én jóindulatú, szelid hangon viszonztam köszöntését és így szóltam:

— Látod Péter, tegnapelőtt meghagytam neked, hogy tegnap reggel várj rám a megjelölt helyen. Te nem tartottad be a parancsot. — Legfeljebb egy árnyalatnyi, csendes szemrehányás rezgett a hangomban. A hatalmas nagy darab ember szó nélkül állt még néhány pillana fig. azután egész testében megremegett és szeméből kicsordult a könny. Zokogva mondta:

— Uram, bocsáss meg nekem, soha többet nem teszem!

Azóta is sokszor eszembe jut ez a jelenet és annak lélektani magyarázata. A jóindulat szépszó, jó bánásmód még a legsötétebb lelkekből is képes jóérzést kiváltani. Ha akkor szidással, dorgálással fogadtam, reámugrott volna és megöjt az ágyamban.

Petru zsványylelke mégsem szelidült meg soha. A vége az lett, hogy egy családi perpatvarból kifolyólag feleségét meggyilkolta. — Emiatt börtönbe került és ott is halt meg.

Nagyvárad közötti országut teljesen használhatatlanná vált. Aradról Nagyváradot ma csak vonaton lehet megközelíteni, másképpen nem.

Kolozsváron a Nádas-patak öntött ki és derékmagasságban előntötte a Komocsi- és Friedmann-telepeket. A házak itt rövid idő alatt megteltek vízzel és a gyermekeket már csak lóháton sikerült megmenteni. Ma délelőtt több katonaosztág vonult ki a mentéshez. A kolozsmegyei falvak jórészt is veszéllyel fenyegeti az árvíz. A beállott olvadás következtében a kis hegyipatakok megdagadtak. A víz elvezetésére mindaddig nem találtak módot és a mentési munkálatok mindössze a lakosság életének megmentésére szorítkoznak. Bánffy-hunyad mellett tegnap délután az Almás-patak meglepetésszerűen kilépett medréről és több házat előntötte, ahonnan kilakoltatták az embereket. Kiskalota községben szintén több házat előntötte a víz és komoly intézkedések váltak szükségessé abból a célból, hogy a Kalotaszegi Erdőipar ott lévő telepét és anyagraktárát a hegyekről lefolyó megduzzadt erek áradásától megvédjék. Szilágy megyében szintén nő az árvízveszedelem.

Békésmegyét előntötte a víz

Budapestről ma érdekes incidens híre jelentik. Borosjenő és Nagyszalonta között a magyar határon alaposan megépített gátmű védi az alacsonyabban fekvő magyarországi részeket a Feketekörös esetleges áradásától. Pár évvel ezelőtt a Románia felőli határmenti falvak lakosai a fenyegető árvízveszedelmet úgy háritották el magukról, hogy áttörték a gátat és a víz átömlött és teljesen előntötte Békésmegye területét. Most újra fenyeget az árvízveszedelem és újra megkísérelték a gát átszakítását, amit a magyarországi határmenti falvak lakossága erélyes fellépéssel akadályozott meg. A jelentés szerint a magyarországi részről katonai osztagokkal fogják őriztetni a gát épségét.

Az Aradi Közlöny gyűjtőakciója egyébként továbbra is az eddigi energiával folyik és örömmel állapítjuk meg, hogy gyűjtésünk összege már meghaladta a negyvenezer lejt. Bizonyosak vagyunk abban, hogy ez az összeg még jelentékeny módon fog emelkedni és azok, akik eddig még nem járultak hozzá ahhoz, hogy az árvíz-sújtotta szerencsétleneknek új hajlékot szerezhessünk, ezután bekapcsolódhatnak humánus akciónkba.

Ma gyűjtésünk eredménye egyébként a következő:

Nyílt levél.

CSAK HÖLGYEKNEKI!

A jövedelmek és kereseti lehetőségek csökkenését ma már egy üzlet sem hagyhatja figyelmen kívül. A felsőbb tízezer kiszolgálására berendezkedett női divatszalonok is tapasztalhatták, hogy rendelők száma évről-évre csökken. Már pedig a rossz gazdasági viszonyok mellett is módot kell adni a hölgyeknek a jólöltözködésre. Mndiezeket figyelembe véve, sikerült egy olyan üzleti módszert teremtenem, melynek alapján hozzáférhetővé teszem a hölgyeknek Worth, Lanvin, Patou és a többi nagysikerű francia kreátorok eredeti modelljei nyomán készült tavaszi köpenyek, kosztümök és ruhák beszerzését — a modellek anyagának és kivitelének tekintetbe vételével — igen olcsó áron.

Meghívom a hölgyeket, hogy minden véltékényszer nélkül sziveskedjenek modelljeimet megtekinteni. Meg vagyok győződve róla, hogy rövid idő alatt a jól öltözködő hölgyek megtalálják cégemnél mindazt, aminek eddig hiányát érezték: a legjobb anyagból, a legkiválóbb munkával készült, jószabású tavaszi köpenyeket, kosztümöket, ruhákat és ami a legfontosabb: mindenki részére hozzáférhető árak mellett.

Tisztelettel:

BREITFELD,

Budapest, Váci-ucca 14.

BREITFELD

szücsnél

Budapest, Váci-ucca 14.

Ezüst, kék, polár, mongol stb.

r ó k á k a t

igen olcsón vásárolhat.

Grüner Jakabné 150 lejt

Leichter Lipótné 80 „

230 lejt

eddig gyűjtésünk eredménye 40130 lejt

Összesen 40360 lejt

A gyűjtést folytatjuk és a beérkezett adományokat naponta nyilvánosan nyugtázzuk.

Eredményes béketárgyalások Sanghaiban Véres harcok Mandzsuriában

Megállapodás a japánok és kínaiak között — Offenzívát kezdtek a japánok Mandzsuriában — A banditák és felkelők támadása

Sanghaiból jelentik: Az ostromállapotot ma megszüntették s a város gazdasági élete ismét újra él. A japánok hivatalos jelentésben számolnak be a béketárgyalásokról, amelyeknek menetét kielégítőnek tartják, többrendbeli engedmény után, amelyet a japánok a kínaiaknak tettek, már megállapodás is jött létre s csupán a japán csapatok visszavonulásának idejét kell még precizizálni. Mandzsuriában ezzel szemben ismét kiéleződött a helyzet, véres csaták dülnek, 34 repülőgépből álló japán légi flotta van utban, hogy beavatkozzék a harcokba.

A japánok ma reggel Csang-Csung közelében offenzívát kezdtek, ami nyolc órai harc után eredménnyel fejeződött be. A kínai felkelők, akik Uj-Mandzsuriá ellen lázadtak fel, északnyugat irányba menekültek. A japánok bevették Nungát. Újabb jelentés szerint Korea északkeleti határán levő Tien-Tao községnél nagy zavargások voltak, mert banditák és felkelők megtámadták a tízezer főnyi koreai lakosságot. A japán kormány intézkedett, hogy a közeli koreai erősség a rend fenntartására vonuljon.

Éjszakai költözködések Arad uccáin

Május elsejére valóságos népvándorlás várható — A fokozatosan leépített lakásigények — Lázás lakáskeresések — Az új lakástörvény érdekes következményei

A zimankós, mostolja időjárás dacára, szorgalmasan folynak a költözködések Aradon. Ponyvák, letakart, butorokkal megrakott szállító-kocsik, dübörgő teherautók döcögnek végig a város különböző uccáin, már a hajnali óráktól kezdve, egészen a napnyugtáig. Sőt, mikor a nyulás, nedves-sötétség leereszkedett a városra, amikor vette igazán kezdetét a költözködés. Ez érdekes tünet, amely csak most kezd lábrakapni: az emberek éjszaka is költözködnek. Hogy mi ennek az oka, azt sejtteni lehet, világosan megindokolni nem tudja az ember. Eddig ugyanis érvényben volt egy olyan babona, amely szerint egy háziasszony sem szánta volna rá magát a költözködéssre az est beállta után, mert az új lakásba ekkor velük együtt a szerencsétlenség is beköltözött. Ma már nem számítanak az ilyen jó öreg babonák, de igenis sokat nyom a latban az a probléma, hogy a költözködő lehetőleg szeretné utkolni az „Ucca” előtt ingóságai megfigyartozását...

Tehát be sem várva a tavasz megérkezését, Arad megmozdult, megkezdődött a költözködés. Azonban ez még nem az igazi, csak az előharangja annak a népvándorlásnak, amely május elsejére várható. Szállítók, lakásközvetítők és a Háztulajdonosok Egyesületének vezetősége szerint, május elsején olyan méretű hurcolkodás következik be Aradon, amilyenre az utóbbi évtizedek alatt nem volt példa. Nemcsak a májusi házbérnegyed ideje szolgáltat okot erre a költözködési lázra, hanem — minden anyagi okokra visszavezethető mozgalom indító ereje — a gazdasági válság.

Ebben az esztendőben még nem volt ta-

latban felkerestük a Háztulajdonosok Egyesületének egyik vezetőjét, aki érdekes megvilágításba helyezte a várható népvándorlást. Elmondotta, hogy az új lakástörvényjavaslat értelmében, a háztulajdonosok és lakók között egész visszás helyzet állott elő. Nagyon sokan voltak Aradon, akik február 10-ike és március 10-ike között, egy előző rendelet alapján, felbontották lakbérszerződésüket, bármilyen természetű volt is az és bejelentették a háziurnak, hogy május elsején olcsóbb lakásba költöznek. Az előző törvény megadta ugyanis a jogot arra, hogy bármilyen szerződést felbonthassanak május elsejére. Most közbeieptett az új törvényjavaslat, amelyet a Kamara már megszavazott s amelynek értelmében 30 százalékos redukción vezetnek be a lakások bérösszegében. Ez az új törvényjavaslat felfordulást idézett elő, amennyiben most már sokan visszamaradtak volna régi lakásukban, amely így olcsóbbá vált, mint az újonnan kibérelt lakás. Informátorunk ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy csupán azok a lakók maradhatnak vissza lakásukban, akik időközben megegyeztek a háziurral, viszont azok, akik az előző rendelet értelmében felmondtak, kötelesek május elsején kiköltözni. Mivel ezeknek a száma Aradon rendkívül nagy, valóságos népvándorlás színes képét fogja nyújtani a város május elsején.

Érdekes még az is, hogy a május elseje vasárnapra esik, míg az utána következő nap a román husvét első napja s ezért szintén törvényes munkaszünet. Azoknak tehát, akik a két napon akarnak hurcolkodni, kérvényezniük kell, hogy engedélyt nyerjenek a költözködéssre.

CORSO-mozgó

Ma és holnap utoljára aratja vidámságával a

Csók osregiment

legnagyobb diadalát

Charlotte Andu, E. Verebes,
Gretl Thelmer, Otto Wallburg

Vasárnap, hétfőn d. e. 11 órakor

MATINE:

Mesék a benzinkutról,

legszebb, legjobb, legnagyobb filmoperette,
Lilian Harvey, Willy Fritsch.

vasz, legalább is emberemlékezet óta nem késett ennyire a kikelet s annak dacára, hogy a tavasz megérkezte nem ingerelte költözködéssre az embereket, már januárban megindult a lakáskeresések hadjárata. Családanyák, házikisasszonyok naphosszat rótták az uccákat, becsengettek lakásokba, még azokba is, emelvényen nem kiabált a cédula: „Ez a lakás kiadó.” Valósággal divatosá vált a lakáskeresés Aradon. Sportszerűen üzték a nyári tennisz helyett. Csikorgó véli napok szórakozása lett a lakáskeresés és este a kályha köré gyülekezve beszéltek meg a család tagjai maguk között napi impresszióikat.

A lakásügynököknek, közvetítő irodáknak is akadt dolguk. Már január elején egyre másra kapták a megbízásokat májusra. Egy ilyen lakásközvetítővel folytatott beszélgetésünkben kiderül, hogy Aradon főleg kislakásokat keresnek: leginkább kétszobás és háromszobás lakásokat. Ezeknek az ára nem is esett lényegesen, sőt helyenként — különösen a belvárosban — még emelkedett. Leginkább a belvárosi közönség mutat nagy hajlandóságot a költözködéssre. A nagylakások kiürülnek, hátszobásból három szobásba vándorol a bérlő, háromszobásból pedig kettőbe, vagy egyszobás lakásba.

A május elsejei költözködésekkel kapcsos-

A magyar Kereskedelmi Kamarák megbizottainak látogatása Bucarestiben

A budapesti Kereskedelmi és Iparkamara legutóbbi elnökségi ülésén nagyjelentőségű és az erdélyi gazdasági élet szempontjából is sokat ígérő határozatot hozott. A romániai kereskedelmi és iparkamarák megleghangu meghívására, kimondotta az elnökség, hogy Székács Antalnak, a budapesti Kereskedelmi és Iparkamara elnökének vezetésével, Magyarország vidéki kamaráinak bevonásával, még a Budapesti Nemzetközi Vásár megnyitása, vagyis május hetediké előtt, hivatalos látogatást tesz Bucarestiben.

A most elhatározott bucuresti-i utat nemcsak a román kamaráknak a Budapesti Nemzetközi Vásáron két év előtti látogatását akarja viszonzni a magyarországi kamarák delegációja, hanem fel kívánja használni ezt a kedvező alkalmat arra is, hogy a román gazdasági élet mértékadó képviselőivel eszmecsere-t folytasson Románia és Magyarország gazdasági kapcsolatainak kimélyítéséről is.

Műszáritón szárított tölgy- és bükk

PARKETTA

mindenfajta minőség- és méretben
még en leszállított áron kapható az

ARADI FAIPARI R.-T., ARAD,

Ourtoi-uti fűrésztelepen.
Telefon 338.

„Katonás” lesz az új női divat

Ulánus-vállrojt, fakir-ruha és zekék — Worth mester előkelő divatbemutatója Sir Sasson házában.

Az angol főváros egyik leggazdagabb embere, a világhírű „Tea-Cézár”, Sir Philipp Sasson, a Park Lane lévő fejedelmi házában divatrevüt rendezett. Ő az ilyesmit minden évben egyszer megteszi: vagy kiállítást, vagy garden partyt, vagy más mulatságot rendez — jótékony célra. Nem ritkaság, hogy a királyi ház tagjai is megjelennek ilyenkor Sir Philipp házában.

Worth, a világ női divatjának ez a diktátora a mannequinek egész sorát vonultatva fel a Park Lane-beli palotában, hogy bemutassa az új divat alkotásait. Mademoiselle Madelaine, a párisi szabónagy-mester közeli rokona, a londoni cég vezetője szolgált felvilágosításokkal a nagy divatbemutatón, amely nyilvánvalóvá tette a vendégek előtt, hogy az 1932-ik esztendő forradalmi év a női divat történetében.

A mottó három szóból áll: *a ruha legyen egyszerű, praktikus, elegáns*. Akik ezt a három törvényt realizálni akarják a női divat terén, nagyon jól tudják, hogy nincs előkelőbb elegánsabb és praktikusabb, mint a katonatisztek galauniformisa és a karcsu modern nőnek nagyszerűen áll a természetén a katonai egyenruha. Elhatározták tehát, — jobban mondva Worth határozta el. — hogy a tisztí uniformis előkelően szigorú jellegét valahogyan kibékítik a női bájosággal és a női természet lágyságával, hogy ebből a kibékülésből megteremtsek az új női divatot!

Az estélyi ruha kevésbé katonás: a fekete-fehér színek váltakozásából, vagy finom pasztelltonusokkal tarkított fekete anyagból készül. Gyapjából inkább vagy szaténből. Az uszályok épen olyan hosszúak maradnak, mint elmult évben és olyan formában szabják ezt az uszályt, hogy minél jobban hangsúlyozza hordozójának nyulánk magas természetét. Az estélyi ruha kivágása mindkét oldalon, elől és hátul eléggé magas az idén. Az estélyi köpeny derékban bő, vállban laza, bő ujjakkal, amelyeket himzés díszít. Legtöbb estélyi ruhán óv van és válldísz világos paszományból. (Ez is az egyenruhára emlékeztet.)

A divatbemutató egyik attrakciója a *fakir-ruha volt*. Sötét öltözék, fölötte félhosszu estélyi köpeny, fehér anyagból, beszegett, magas, piros színű gallérral és piros ujjakkal, amelyen coboly-manzsetták vannak. A legdrágább ruhák egyike. — különös! — egy úgynevezett „dirndli” volt. Fekete tüllre gyöngyből virágokat himzett egy művész és ebből a gyönggyel himzett anyagból készült az ismert dirndli-szabásu ruha. Nagy feltűnést keltett egy fekete „jette”-ruha is, különösen azért, mert ebből az anyagból már régen nem csináltak a hölgyek estélyi ruhát. Diadémot és hosszú függőket viselő az a mannequin, aki a „jette”-ruhával aratott sikert.

A nappali ruhák azonban már érdekesebbek, mert ezekben érvényesül a katonai jelleg. Ulánus vállrojtokat raknak a ruhára, arany gombokkal és széles övvel. Az alapszín mindig nyugodt, sötétes. A tarkaságot a kicsi katonás díszek, az óv, vállpánt vagy vállrojtok adják meg. Legtöbb ruhamodellhez bájos zekécske jár még, félhosszu ujjakkal. A kabátok kurtábbak, mint az elmult évben és elől egy árnyalattal hosszabbak, mint hátul.

Ezeket az irányelveket magyarázta el Mademoiselle Madelaine, a nagy Worth unokanővére a legelőkelőbb londoni társaságnak, a legszebb londoni paloták egyikében és magyarázatait tizenkét fejedelmien felöltöztetett mannequin illusztrálta hatásosan.

A Simay-fürdő minden reggel már 7-kor nyitva van

„CRISTAL“ végkiárusítása még csak 3 hétig!

BEIGAZOLÓDOTT „VÁDAK“

Befejezést nyert a vezér felügyelői vizsgálat — Bejan Romul dr. megállapításai — Fedezet nélkül elköltött kilencmillió lej — A régi vezetőség anyagi felelőséggel is tartozik

Érdekes nyilatkozat, amely megdönti az összes vádakat

A Iorga-kormány uralomrajutása után a belügyminisztérium több beérkezett feljelentés alapján vizsgálatot rendelt el Aradváros akkori vezetősége ellen. A vizsgálat levezetésével Bejan Romul dr. belügyi vezérfelügyelőt bízták meg, aki heteken keresztül dolgozott a tényállás megállapításán. Egész tömeg aktát vizsgált felül és főképpen annak megállapítására törekedett, hogyan utalt ki a város volt vezetősége körülbelül kilencmillió lej. anélkül, hogy költségvetési alap lett volna rá. Itt főképpen a moziépítésekéről volt szó, amennyiben a város volt vezetősége ezt az összeget a városi mozik felállítására fordította.

Bejan Romul dr. vezérfelügyelő tegnap befejezte vizsgálatát és elkészítette jelentését, amelyet ma küldött el a belügyminisztériumnak. Jelentésében a vezérfelügyelő leszögezi, hogy megállapította, miszerint a volt városvezetőség körülbelül kilencmillió lej költött el anélkül, hogy erre az összegre fedezete lett volna. A pénz helyébe a kasszába bönokat tettek, ami mindenképpen ellentmond a számviteli törvénynek. Bejan dr. közli még, hogy sehohsem talált egyetlen aktát, amely igazolhatná, hogy a volt városvezetőség a felsőbb hatóságok engedélyét bírta volna arra, hogy fedezet nélkül költsön. A maga részéről tehát megállapítja, hogy a feljelentés alapos volt, mert a volt városvezetőség megszegte a számviteli törvény rendelkezéseit, amiért anyagi felelőséggel is tartozik. Javasolja tehát, hogy a belügyminisztérium küldje át az aktákat a legfelsőbb számviteli bíróságnak, hogy az vonja felelőségre a város volt vezetőit. A jelentés nyomán a belügyminisztérium bizony-

ra hamarosan dönt a vezérfelügyelői javaslat felett.

Az érdekes ügyben beszélgetést folytattunk a volt városvezetőség egyik tagjával, aki a következőket jelentette ki:

— A bönokra kivett pénzt mi a városi mozik felépítésére használtuk fel. Erre dr. Vaida-Voevod Sándor akkori belügyminiszter írásbeli engedélyével rendelkezünk. Ez az engedély azonban nem található a városházán, mert Lutai Cornel dr. volt polgármester magához vette és jelenleg is magánál őrzi. Lutai dr. nem akarta kiadni kezéből a miniszteri engedélyt, hogy szükség esetén bármikor fedezhesse magát. Nem várhattunk a mozik felépítésével az új költségvetésig, mert három hónapos határidőt kaptunk arra, hogy az építkezést befejezzük. Ellenkező esetben elvesztettük volna a mozikoncessziót. A mozikkal hasznot szerezünk a városnak, módot szereztünk arra, hogy leszállítuk a taksákat és ezért nyugodtan vállaljuk a felelőséget tettünkért. Hajlandók vagyunk átvenni a mozikat a várostól és háfizetni értük a rájuk költött pénzeket. Érdekesnek tartom megjegyezni, hogy őfelsége itt-

Gálló Jánost felmentette a Tábla

Az aradi törvényszék ítélete után, a gyujtogatás vádja alól felebbezés útján került az ügy a temesvári Táblához — Nagy érdeklődés az ítélet iránt — A táblai ügyész megfelebbezte a bíróság felmentő ítéletét

Általános feltűnést keltett annakidején az a gyujtogatási per, amelyet Gálló János pankotai nagykereskedő ellen indítottak, aki a vád szerint felgyujtatta üzletét és áruraktárát, hogy a biztosítási díjat felvehesse. A per az aradi törvényszékén folyt és a folytatólagos főtárgyalások alkalmával a vád két tanut vonultatott fel, Kohn Vilmost és Ciotar Istvánt, akik igazolták, hogy Gálló rendelkezése a tüzesetet megelőző napon könnyen gyuló anyagot vittek fel a raktár padlására. Az aradi törvényszék beigazoltnak vette a gyujtogatás vádját és ezért Gálló Jánost három évi elzárásra ítélte.

Felebbezés folytán került az ügy a temesvári táblához, amely még az elmúlt év őszén a bizonyítás kiegészítését rendelte el és így az ügy iratait az aradi törvényszékhez küldte vissza, ahol Ionescu törvényszéki bíró ismételtén kihallgatta az ügyben szereplő tanukat és a vallomásokról felvett új jegyzőkönyveket visszaküldte a temesvári táblához, amely ezeknek a tanuvallomásoknak az alapján kezdte meg a nagyarányú gyujtogatási per tárgyalását.

Az elmúlt hó folyamán tüzte ki a tábla első ízben főtárgyalásra az ügyet és ismételtén kihallgatták a bűnügy összes szereplőit, akik mindenben megismételték Ionescu törvényszéki bíró előtt tett vallomásaikat.

Általános érdeklődés előzte meg a tábla mai ítélethirdetését, amely kedvező volt Gálló Jánosra. A tábla ítéletében felmentette a pankotai nagykereskedőt a gyujtogatás vádja alól és a felmentő ítéletet hosszasan indokolta. Többek között kifejtette azt a tényt, hogy a tanukihallgatások alkalmával nem nyert beigazolást, mintha Gálló valóban elkövette volna a terhére rótt bűncselekményt, sőt a vád két tanujának, Kohnnak és Ciotarnak vallomá-

Hogy Ön még nem tudja?

pedig ma már mindenki tudja, hogy a

STRASSER

divatáruház a legolcsóbb,

de különösen a tavaszi árai szenzációsak!

1 mtr. mosó delén és batist...	20.—	lej
1 „ gypju delén	50.—	„
1 „ divat delén... ..	24.—	„
1 „ Goldberger delén	35.—	„
1 „ divatos flamingo	48.—	„
1 „ mosott vászon	15.—	„
1 „ sárga vászon	10.—	„
1 „ divatszövet 90 cm. sz.	58.—	„
1 „ selyem tussor	38.—	„
1 drb. rojtos törülköző... ..	20.—	„
1 mtr. selyem ing pouplin...	48.—	„
1 drb. divaternyő	125.—	„
1 mtr. erős spárga szőnyeg	50.—	„
1 drb. I-a paplan	350.—	„

Harisnyák, keztük, szveterok, redikülök nagy választékban. Cspikék és gombok feltűnő olcsón.

létekor maga Iorga miniszterelnök helyeselte, hogy átvettük a mozikat és kijelentette, hogy ezt a kérdést tanulmányozni fogja és esetleg bevezeti a többi városban.

A bucuresti-i legfelsőbb számvevőszéknek lefolytatandó tárgyalás mindenestre érdekes eseményeket ígér. A tárgyalásra előreláthatólag hazahívják a külföldön tartózkodó Lutai Cornel dr.-t, hogy bemutassa a Vaida-Voevod Sándor írásbeli engedélyét.

Husz millióval tartozik az állam az aradi köztisztviselőknek

A hátraleékos fizetéseket a francia kölcsönből utalja ki az állam

A pénzügyminisztérium néhány nappal ezelőtt Aradra érkezett rendelete arra vonatkozólag tartalmazott intézkedéseket, hogy a pénzügyigazgatóság vonja be mindazokat az elmúlt évre érvényes és tisztviselői illetmények fejében kibocsájtott ordonanta de platakat (fizetési utalványokat), amelyeket a pénzügyigazgatóság főpénztára még nem fizetett ki. A rendelet értelmében, a pénzügyigazgatóság illetékes ügyosztályánál, elismervény ellenében kellett beszolgáltatni ezeket a fizetési utalványokat, amelyekre a minisztérium speciális akreditíveket küld le a pénzügyigazgatóság főpénztárának. A rendelet értelmében az aradi pénzügyi hatóság felhívással fordult az érdekelt tisztviselőkhöz, akik beszolgáltatták a birtokaikban lévő utalványokat, amelyeket most állítottak össze kimutatásszerűen a minisztérium számára.

A kimutatás végösszege szerint, az aradi állami tisztviselők részére közel 20 millió lej hátraleékos fizetés esedékes, amelyet a pénzügyminisztérium a most megkötött francia kölcsönből fog kifizetni. Ugyancsak beszédtek a pénzügyigazgatóságon a többi fizetési utalványokat is, amelyek az állam részére történt szállítások ellenértékéül lettek kibocsájtva, de amelyeket a pénzügyigazgatóság már az amortizációs pénztárhoz terjeszt be, mert ezeknek kifizetése nem közvetlenül, hanem az amortizációs pénztár útján történik.

sában is lényeges ellentmondások tapasztalhatók. Sőt megállapítható az a tény is, hogy Kohn Vilmos bizonyos önös érdekből tett terhelő tanuvallomást Gálló ellen, amely a vádat lényegesen meggyengítette.

A tábla felmentő ítélete ellen a táblai ügyész semmisségi panaszt jelentett be. A bűnügy befejezésével azonban nem nyert elintézészt véglegesen a pankotai nagykereskedő ügye, mert a polgári per most kerül folytatólagosan tárgyalás alá, tekintettel arra, hogy annak lefolytatását a bűnügy végleges befejezéséig felfüggesztették.

Az aradvárosi mozgósínházak műsora

3, 5, negyed 8 és negyed 10 órakor:

CENTRAL MOZGÓ: ZWEI HIMMELBLAUE AUGEN... (Egy szép kék szempár). Lebilincselően kedves, németül beszélő énekes vígjáték CHARLOTTE ANDER, HERMANN THIMIG és JULIUS FALKENSTEIN.

SELECT MOZGÓ: A POSTÁSFIU ÉS A HUGA. Az elképzelhető legsikerültebb, mókás, kacagtató, németül beszélő énekes bohózat. ANNY ONDRA és VLASTA BURIAN.

Mindkét mozgósínházban — valamennyi előadásban — fellépnek a milanoi Scala világhírű művészei, a CIMMARO-TRIO és a nemzetközi vonatkozásban is elsőrangú zenevirtuóz: GROCK II.

Kivételesen ezen műsoroknál 5 lejfel emelt helyárak. **MATINÉK FÉL 12 ÓRAI KEZDETTEL.**

CENTRAL MOZGÓ: LÁZADÁS A SING-SING FEGYHÁZBAN. (Emberek a rács mögött). Megrázó epizódok az amerikai rabok életéből. Tank- és gépjárműverharcok a fogházorókkal. HEINRICH GEORG, H. DIESTL és DITA PARLO.

SELECT MOZGÓ: A POSTÁSFIU ÉS A HUGA. Énekes bohózat. ANNY ONDRA és VLASTA BURIAN.

Goethe centennáriumának

Vasárnap ünnepli Arad társadalmá a nagy költő emlékét — Matiné és kultürestély az aradi színházban — Előadják Goethe „Faust“ tragédiáját

Impozáns ünnepség keretében tartják meg Aradon Goethe centennáriumát. Az aradi színház kapui vasárnap este megnyílnak, hogy befogadják Arad művelt társadalmának ünneplő seregét, amely a halhatatlan költőóriás, az európai kultúra apostolának emléktárára akar áldozni Goethe halálának századik évfordulója alkalmából. Ez az ünnepség azonban nemcsak a nagy német költő zsenijének szól, nemcsak a megemlékezés fátylóját gyújtja lángra, hanem a közös emberi cél, a kultúra fejlődésének oltárára helyez kiolthatatlan örökmécsesét.

Száz év távlatából tekintünk fel a centennárius ünnepség mámorában Goethe olympusi magaslaton álló, eszményi alakjára. Száz év morzsolódott le azóta, hogy Goethe weimari othonában örökre lehunytá kutató szemét, azonban az a száz esztendő nem idegenítette el tőlünk, egy új kor gyermekeitől Goethét. Pedig a század rohanó, sodró időjárja sok mindent ragadott tova magával. Eszmék, felfogások, lelki folyamatok tüntek el, átalakult az egész világ arculata. Amiért akkor harcolni érdemes volt, ma már elsikkadt, jelentőségét veszítette az elsuhanó korszakkal együtt. A nagy világháború felégette a régi hidakat, forradalmak, átalakulások szántottak végig a világon, de különösen az öreg Európán: és a száz év előtti idő, kor, úgy érezzük, most olyan messze száguldott tőlünk, mintha ezredév terhe lett volna.

Goethe nem változott, nem öregedett, sőt Faust orvos örök vágyával szívében fiatalon, üde ujszerűséggel áll most is olympusi magaslatán. Goethe nem öregedett, de öregedett az emberiség és egy századdal közelebb jutott a csodálatos fényességben csillogó goethei szellemhez, goethei eszméhez, gondolatokhoz. Anynyit talán elértünk az utolsó század alatt, világmegújulásaink közepette, hogy közelebb vagyunk Goethehez egy századdal, mint kortársai voltak. Egyre tisztábban alakul ki lelki szemünk előtt a goethei ember, az életretörő, világmosságot kereső, örök kító Übermensch, aki visszafelé sohasem tekint, akinck az idő nem létezik, mert vágyaiban, álmaiban és célja felé törtetésben egyformán fiatal marad.

Goethe a költő, Goethe az ember

A goethei ember elképzelésében egyesül Goethe, a költő és Goethe, az ember. Goethe, a költő, aki új világok után kutat, aki nem törődik a mindennapi élet kicsinyes oldalaival, akinek számára nem létezik szenny, nyomor, bűn és fájdalom, ami megindítaná lelkét, ami szálnalmat váltana ki belőle. Az orvos-tanár hideg felsőségével, a bölcs érzéketlenségével szemléli szellemi magaslátáról korának bajait, fonákosságait és bonckészt beilleszti a sebbe, ami fáj azért, hogy gyógyulást hozzon. A felsőséges, csodálatos mélységeket kutató eszmék mellett elsikkad Goethe, az ember. Élete alkonyán, 82 éves korában veszi csak észre, hogy őt is utolérte az álmodozók, a Faustok és Don Quijote-k örök végzete: az élet, a valóságos, eleven élet elszalad mellette és a 82 éves aggastyán ifjú, lángoló szívvel, de megszükkült fejével áll az élet nagy titkának kapujában: rájön, hogy alkotott, felfedezett, kutatott és teremtett, de — nem élt. Azonban ez a tudat nem törli le a szellemóriást, utolsó percében is előre, felfelé, új utak ösvényét kutatva tekint a végtelenbe és a goethei ember türelmetlen felkiáltásával hal meg: „Több világosságot!”

Az aradi Goethe-centennárium sokáig emlékeztető ünnepsége lesz Arad társadalmának. Goethe megidézett szelleme találkozóra hívja fel a különböző nemzetiségű, faji és valláskülönbséget kutató embereket, hogy emelkedjenek fel a kultúra magaslatára, tekintsenek az egyetlen, közös cél felé, a művelődés, tudás oltárára, amelyen a goethei szimbolikus felkiáltás olvasható: „Mehr Licht!”

Az aradi Városi színházban vasárnap délelőtt matiné rendez a Bánáti Német Kultüregylet aradi tagozata fél 11 órai kezdettel, majd este nyolc órakor a temesvári Katholikus Német Tanítóképezde hozza színre Goethe remekművét, a Faust-tragédiát. Az ünnepi előadások iránt már hetek óta rendkívül nagy érdeklődés nyilvánul meg és általános az a vélemény, hogy olyan nagyszabású emlékünnepet nem rendeztek még Aradon, mint amilyenek a Goethe centennáriuma alkalmából megtartandó kulturünnepség ígérkezik.

A matiné programját egyébként itt adjuk: Beethoven: „Egmont nyitány”. Előadja a

A dnjeszterparti vérengzés menekültjeinek szörnyü katasztrófája

A krajszkal fogolytábor román lakói közül hetvenen széné égtek — Borzalmas tüzvész: 150 fogoly közül 70 halott, 42 súlyos sebesült — Valószínű,

hogy szándékos gyujtogatásról van szó

Varsóból jelentik: A krajszkal koncentrációs táborban eddig meg nem állapított módon tűz ütött ki. A krajszkal fogolytábor közelről érdekelheti Romániát is, mert lakói ugyszólván majdnem mind román nemzetiségű orosz alattvalók. Ők a dnjeszterparti vérengzések életbenmaradt menekültjei, akiket a szovjethatóságok ebben a fogolytáborban zsúfoltak össze. Ismeretes, hogy hetek óta folyik a Dnjeszter partján a román származású orosz alattvalók visszavándorlása az anyaországba, azonban az orosz határörök ébersége nagyon sok esetben akadályozta meg ezeket a kísérleteket. Akiket eltalált a szovjetörök fegyvere, azok a Dnjeszter hullámalban lehék halálukat, néhánynak sikerült átérni Romániába, a legtöbbet azonban még szükségük végrehajtása előtt elfogtak a parton. Ezeket kivétel nélkül ebbe a fogolytáborba internálták.

A krajszkal tábor csupán barakkokból áll, a barakkotábor magasfeszültségű villanyárammal töltött drótsövénykerítés veszi körül. Tegnap délután mintegy négy óra felé, hirtelen láng csapott ki az egyik barakkból, a tűz azonnal átcsapott a többi barakkokra és csakhamar lángokban állott az egész telep. Minthogy a tábor parancsnoka nem volt jelen és nem adott semmiféle parancsot, az örök szigoruan tartották magukat az utasításhoz és egyetlen lelkét sem engedtek ki az égő pokolból. A barakkokat páncélozott ajtók zárják le, ezeket az ajtókat sem nyitották ki az örök, mire a bennrekedtek az ablakokon próbáltak menekülni, azonban az ablakokon hatalmas vasrácsok akadályozták a menekülni

SZINABANY
aranyérmek
vétele és eladása
Szigeti Nándor és Fia
ékszer, arany, ezüstárak
Budapest, IV. Múzeum-körut 31. Kérjen árajánatot!

Romániai Zenészek Országos Egyesületének aradi tagozata. Karnagy Lipovan János tanár. Goethe: „Ajánlás Fausthoz”. Szavalja Wolf János tanító. „Goethe mint ember és költő”. Előadja Valentin Antal tanár. Schubert improvizációk. Hárfaszóló. „Goethe és a román irodalom”. Előadja Crisan Ascaniu igazgató, az „Astra” román kultüregylet aradi tagozatának elnöke. Gounod: Induló a Faust operából. Énekl az aradi román „Armonia” dalegylet. Karnagy: Lipovan Athanas tanár. „Goethe mindenkié, a magyaroké is”. Előadja Fischer Aladár igazgató, az Aradi Kölcsey Egyesület elnöke. Gounod: „Faust-keringő”. Énekl az aradi magyar „Melodia” dalegysület. Karnagy: Szántó Péter tanár. „Goethe és a biblia”. Előadja az aradi Zsidó kultüregylet nevében dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi. „Goethe és a szerb irodalom”. Előadja a Szerb Kultüregylet nevében Milankovics György tanító. Werner H.: „Goethe: Vadrózsa”. Énekl az Aradi Gör. kel. Szerb Dalegylet vegyeskara Milankovits György karimester vezetésével. Goethe: „A csodainas”. Szavalja: Engelmán György tanító. Reichardt F.: „Vándor éji éneke”. Énekl: a Cécilia Dalegylet Temesvár I. Karnagy: Waschek Ferenc.

akarókat. A bennrekedt szerencsétlenek erre a faláknak estek és irtózatoss kétségbeesésükben sikerült néhol egy kis részt teremteniök. Az ilyen részek körül vad marcangolás és tülekedés indult meg, sokan a bentlévők közül megörültek. Mire a parancsnok — kit azonnal a tűz kitörése után értesítettek, — a helyszínre érkezett, már mintegy hetvenen széné égtek a száztötven fogoly közül. A többiek részben súlyos, részben halálos égési sebeket szenvedtek.

Az a gyanu, hogy a hatóságok szándékos gyujtogatásáról van szó és a parancsnok azért tartózkodott távol a tábortól, hogy ne adhasson utasítást.

A szovjetirodák jelentése szerint, az ügyben vizsgálat indult, mivel ez már nem az első eset. Többször előfordult, hogy koncentrációs fogolytáborok kigyultak és mindannyiszor a parancsnok távollétében. A 150 fogoly közül negyvenkettőt súlyos égési sebekkel a kórházban ápolnak.

Fontos Budapestre utazók részére

Szálljon meg a

Merán szállóban

Berlini-tér 7. (Nyugatinál)

Budapest legjobb helyén fekvő modern szállója. Lift, központi fűtés, hideg és meleg folyóvíz, fürdők, telefonos szobák, kávéház-étterem.

Szobák 4.50 P. Pensiók 8 P-től

Egy ágy nál 10, két ágy nál 20% engedmény e lap olvasóinak.

AKI MOST UTAZNI AKAR, ANNAK CSAK EGY CÉLJA LEHET ÉS EZ A CÉL:

ABBZIA

Quarnero gyönyörűnek vevető szállóval:

HOTEL PALACE-BELLEVUE-REGINA

már napi 40 líráért annak kitűnő ellátást tökéletes komforttal berendezett, déli fokvén, folyó vízrel ellátott, tengerre néző balkónos szobákban.
AZ ABBZIAI FÜRDŐSEZON MÁR MEGKEZDÖDÖTT!!!
Minden délután és este tánc. — Balak és reunionok. — Sportlehetőségek. — Golf.
Férfiakkal szolgálnak és szobáknak éjjel elfogadják a szállók igazgatósága és Vezérgazdát: KUNZ JENŐ.

Aradi ezredes, akinél családi tragédiát okozott a nyugdíjasnyomor

A nyomor hadserege panaszkodik — A tanító ur az éhségtől szédülve magyaráz Románia természeti kincseiről — A köztisztviselő és nyugdíjas kétségbeesett helyzete

Nincs fizetés, nincs nyugdíj és nincs hitel

A tanító ur megkopogtatja ceruzájával a katedrát és monoton hangon magyarázni kezd a figyelő gyermekeknek:

— *Hazánk gazdag ország, hatalmas természeti kincsei vannak, a föld mélyében nagy mennyiségben fekszik a szén, a petróleum, az arany és más értékes ásványok... fent pedig, a föld színén, ezer és ezer hold földön terem az aranykalászu buza, kukorica, szőlő...*

A nagy gazdagság vázolatosa közben pedig a tanító urnak vörös karikák táncolnak a szem előtt, mert éhes, mély ráncok sorakoznak a gondoktól homlokán, mert hónapok óta nem kapott fizetést és nem tudja, mit hoz számára a holnap. Lakhat-e továbbra is hitelben, ami erősen kétséges, mert hiszen félve nem fizetett házbért és lehet-e okosan beszélni a füszeressel, aki tegnap már megtagadta a kért dolgok kiadását s azt üzenté, tisztelteti a tanító urat, de először pénzt akar látni.

Félénken surrannak végig az uccán emberek, intellektuális, tiszteletreméltó egyéniségek, akik előtt kalapot emelt azelőtt mindenki s akik most félve kerülnek a sokaságot, mert egészen biztos, hogy valahol néhány hitelezővel hozza össze őket a sors. Emberek, akik a köz szolgálatában állanak, vagy állottak valaha, akik hosszú évek során dolgoztak ernyedetlenül, családot alapítottak és most nincs mitől eltartani a családot. Mert az állam nem fizet. *Hónapokon keresztül várnak ezek az emberek fizetésükre, vagy nyugdíjukra, de ígéretkénél, megnyugtató kommitűkénél egyebet nem kapnak.* És őrlődnek az idegek a nagy gondok közepette, nélkülözik a család, mind többről és többről kénytelen lemondani és a holnap nem jelent mást, csak újabb kétségbeesett küzdelmet és kapkodást, szaladgálást, ígéretést és könyörgést. A mindennapi kenyér biztosítására.

Nem kellene nevek, nem is fontosak. Mindenki ismeri őket, sokszázan és ezren vannak. Naponta találkozni velük az aradi pénzügyigazgatóság folyosóján, ahova felhajtja őket a hű remény... hátha. Szóaljanak meg a kategóriák, amelyek letört emberekből és kétségbeesett családokból regrutálódnak.

S elhangzik még egyszer fortissimóban a panaszáradat... hátha mégis meghallják azok, akik ma még süket fülekkel állanak a sírárok közepette.

Egy tanító:

— A jövő nemzedék nevelése a mi kezünkben van. Naponta ismertetnünk kell, milyen gazdag hazában élünk... és otthon sir a feleségem, mert kidobnak a lakásból. Félévi fizetéssel tartozik az állam, otthon pedig a legnagyobb nélkülözés kopogtat... és nekem semmitsem lehet éreztetnem a keserűségemből, mert a jövő nemzedéknek nem szabad az érem másik oldalát látnia. A ruha leszakad rólam, újat nem tudok venni, hiszen, ha pénzhez jutok, elsősorban a lakást fizetném ki s még mindig vár a füszeres, a mészáros, a pék, a cipész és a többi. Már adósságot sem csinálhatok, mert senkisésem ad. *Nemsokára az isko-*

laba sem tudok menni, mert nem lesz miben és valamelyik parkba költözködhetek családommal együtt, mert nincs hol laknom. A parlamentben pedig süket fülekre találják a felszólalások, amelyekben a jövő nemzedék nevelőinek helyzetét ecsetelik. A tanító ma a legkétségbeesettebb ember az országban.

Egy köztisztviselő:

— Három havi fizetéssel tartozik az állam. Hiába minden sürgetés, minden intervenció, mert ha meg is érkezik a kiutalás, nincs pénz a kifizetésre. Még szerencsés az, akinek hitele van, de mit csináljon a kishivatalnok, akinek nem hiteleznek? Azt követelik tőlünk, legyünk lelkiismeretesek, korrektek és tartsuk magunkat távol minden visszaéléstől. De miből élünk, azt nem kérdezi senkisésem. Fizetésleszállítással és áldozati adóval jutalmazták meg munkánkat, ötven százalékkal csökkentették a fizetésünket, *de a másik ötven százalékot sem kapjuk meg.* Ha egyszer-egyszer kiutalnak egy havi fizetést, napokig tart, míg kiszámoljuk, hogyan osszuk fel a hitelezők között. Követelik tőlünk, hogy rendszeresen öltözködjünk, rongyosan elvégre nem jelenhet meg egy köztisztviselő a hivatalában — de miből? Erre a kérdésre senkisésem hajlandó felelni. Higyje el, a köztisztviselő, ma a legszerencsétlenebb az országban. Agyonütöm a fiamat, ha közhivatali pályára akarna lépni. De nem is akar, mert előtte áll a kiáltó példa: az édesapja.

Egy nyugdíjas:

— Most valahogy kapunk valamicskét, de ez a valamicske oly kevés, hogy éppen csak az éhenhalástól ment meg. A múlt évi hátralékainkról, ami ezeket tesz ki egy-egy nyugdíjasnál, senkisésem akar tudni. Amit nagy ne-

hezén kapunk, házbérre és nagyon, de nagyon sovány kosztra elég. Pedig nem ezért szolgáltam hűséggel évtizedeken keresztül az államot, nem ezért dolgoztam és nem ezért fizettem hosszú éveken át nyugdíj-illetéket. *Boldog ember volnék, ha váorizálva visszakaptam, amit az évek során befizettem.* Akkoriban talán jólesett volna az a pénz, amit a nyugdíjra levontak, talán egy-egy jobb ebédet ettem volna érte, vagy egy pár cipőt vettem volna... de lemondottam a pénztől, mert reméltem, hogy a befizetett összegek kamatait öreg koromban fogom élvezni. Most pedig ugyanazt teszem, amit régen — lemondok. Pedig akkor nem az ételről, fűtésről és ruházatról kellett lemondani, mint most, mert megvolt a fizetésem. Most semmink sincs. A nyugdíjasokra ráillik a sokszor használt jelző: *a nyomor hadserege.*

Keil még tovább folytatni? Van még újabb variációja a panaszáradatnak? Nincs. Legtöbbjebb egy most megtörtént esetet veszek elő, hogy bebizonyítsam, mindez szomorú valóság.

H. nyugalmazott ezredes sokan ismerik Aradon. Itt szolgált a várban a háború alatt, majd esküt tett és nyugdíjba ment. Néhány évvel ezelőtt egy debreceni fiatalasszonyt vett el feleségül és a nagy korkülönbség dacára a házaspár harmonikus életet élt. *H. ezredes hét teljes hónapja nem kapott nyugdíjat.* Beköszöntött a nélkülözés a kis lakásba, amit az asszony eleinte hőiesen tűrt. Még kisebb lakásba költözködtek, még jobban csökkentették igényeiket, egészen addig, amíg már jobban csökkenteni nem lehetett. S most az asszony bejelentette férjének, nem bírja tovább a nélkülözést, idegeit tönkretette a sok gond. Váltak és hazamegy családjához. S H. ezredes pedig szomorúan kóborol az uccán, elhagyatottan. Tétován nézi a hullámzó sokaságot, otthonát, családi életét tönkretette a nyomor. Amelyet sokasztendei becsületes szolgálat után osztályrésziül kapott.

Kaleidoszkopszerűen váltakoznak a képek, a nyomor serege fénytelen arccal, lehajtott fővel vonul előttünk. Intellektuális, tanítók, tisztviselők, nyugdíjasok követelik hangos jajjal igazságukat. Nem kérnek sokat, csak azt, ami jár nekik. Nem könyörödományt, hanem fizetést, amelyért megdolgoztak. Vajjon meddig fog tartani még, amíg a kétségbeesés hangos jajszáva áthallik a vastagon párnázott miniszteri ajtókon?

Marosi Rudolf

ABBZIA HOTEL QUISISANA | **HOTEL EDEN**

1931-ben teljesen renoválva. — Tökéletes konyha és kiszolgálás. — Saját parkban, teljesen a centrumban.

Tavaszi szezon — fűdőszezon. Márciustól májusig. Teljes penzió 35 lírától felfelé. Kérjen díjtalan prospektust.

Szabadiábra helyezték

Anastasiu volt szőlészeti felügyelőt

A Tábla táviratilag rendelte el őrizetbevételét — A vizsgálóbírói nyomozás nem állapított meg olyan bizonyítékokat, amelyek alapján szükséges lett volna a további fogvatartás. Az újabb szabadiábrahelyezési kérelemhez az ügyészség is hozzájárult

Élénk emlékezetben van még, hogy az elmúlt hó folyamán a temesvári Tábla távirati utasítására előzetes letartóztatásba helyezték Anastasiu volt szőlészeti felügyelőt, aki ellen az ügyészség tett letartóztatási indítványt. Moldovan Sabin delegált vizsgálóbíró azonban elutasította az ügyészség indítványát és a vizsgálóbírói határozatot a temesvári Táblához felebezték meg, amely helyt adott a felfolyamodásnak és táviratilag rendelte el Anastasiu Dimitrie őrizetbevételét. Az őrizetbevétellel kapcsolatosan megindult a vizsgálat annak megállapítására, hogy Anastasiu, aki, mint Varodin ezredes megbizottja jelent meg több erdélyi szeszgyárban és szeszkereskedőnél, fogadott-e el ezektől bizonyos összegeket azért, hogy az általa megállapított állítólagos szabálytalanságokról ne

vegyen fel hivatalos jegyzőkönyvet. A vizsgálat megdönthetetlen konkrétumokat nem produkált és azt a napokban fejezte be Moldovan vizsgálóbíró.

A vizsgálat befejezésével egyidejűleg Anastasiu újabb szabadiábrahelyezés iránti kérelmet adott be. A kérelem alapján az aradi ügyészség hozzájárult az előzetes letartóztatásban lévő Anastasiu szabadiábra helyezéséhez, aki ma délután három órakor el is hagyta az aradi ügyészség fogházát.

Bármely könyv vagy kotta **KERPEL-nél!**

BUDAPESTEN
ESPLANADE SZALLODA
Zsigmond-utca 38-40.
(A Lukács-fürdővel szemben.)
Szobák 3 pengőtől kezdve.
Szoba teljes ellátással 7 pengőtől. Lift, központi fűtés, hideg-melag folyóvíz, fűdőszoza. Izletes magyar konyha. Étkezés tetszés szerinti időben. Huzamosabb tartózkodásnál árkedvezmény.

Seltűnéstkelő spirítiszta kísérletek

Szigoru ellenőrzés mellett, tudósok jelenlétében megmagyarázhatatlan tüneményeket észleltek — A materializációs kísérletek csodái

Londonban

Londonból jelentik: Az angol spirítiszta laboratóriumában tudományos ellenőrzés mellett rendkívül érdekes materializációs kísérletet hajtottak ma végre Rudi Schneiderrel, a híres médiummal. A kísérlet előtt villamos jelzőkészülékeket helyeztek el a szobában, amelyekhez több drót vezetett. Ha a készülék vezetőit valami tárgy érintette, akkor a jelzőcsengő azonnal megszólalt. A szobában több fényképezőgépet is felállítottak. A kísérlet megkezdésekor a médium kezét lefogták, úgy hogy mozdulni sem tudott.

Amikor Schneider transzba merült, egy batizt zsebkezdő a levegőbe emelkedett és magától összebogozódott. Csakhamar az asztal

fölött egy gyerekkéz is megjelent, amely a zsebkezdőt fogta. A materializációs tünemény annyira tiszta volt, hogy minden egyes ujjon a körmököt is lehetett látni. Amikor a kéz mozgani kezdett és a jelző-készülék vezetőit érintette, megszólalt a csengő és jelezte, hogy a vezetőkhöz tárgy ért. Charles Hope tudós egy ibolyacsokrot dobott az asztalra, amely azonnal a levegőbe emelkedett és az ibolyák a jelenlevők fejére hullottak. Amikor Schneider ismét magához tért, a tudósok nyilatkoztak a kísérletről és kijelentették, hogy a fenti jelenségeket a fizika eddig ismert törvényei alapján megmagyarázni nem lehet. Ugyanakkor kijelentették azt is, hogy csalásról vagy szemfényvesztésről szó sem lehetett.

Színház — Irodalom — Művészet

Még hírből sem ismerik Molnár Ferencet az Aradon vendégszereplő angol színészek

A társulat egyik tagja királyi kitüntetést kapott Bucurestiben

Ma este angol társulat érkezett Aradra. Az „English Players” hattu tagú társulat, négy férfi és két nő. Alighogy megérkeztek, már öltözniök kellett az előadásra és így a szünetben sikerült csak néhány percig beszélgetni velük. A társulat doyenje, Frank Reynolds állott szívélyesen rendelkezésre.

— A mi társulatunk tulajdonképpen nem angliai — meséli — mert állandó otthonunk Párisban van, ahol a Theatre Albert I.-ben játszunk. Kontinentális társulat a miénk, hat hónapig játszunk Párisban, míg a másik hat hónapot a kontinens különböző országaiban töltjük. Másodszor játszunk Romániában, két évvel ezelőtt a társulat egyik tagja, Eduard Stirling királyi kitüntetésben is részesült. Néhány nappal ezelőtt Bucurestiben játszottunk és Mária királyné minden előadáson megjelent. Onnan Kolozsvárra mentünk és meg kell állapítani, hogy egyik városban sem voltak olyan kevesen, mint Aradon. Uglátszik, itt nincs nagy tere az angol kulturának.

— Miért éppen a Candide-t választották?
— Mert ez Shaw Bernát legismertebb műve.

Reynolds kérdésünkre kijelentette még, hogy nem ismerik a magyar szerzőket, egyiknek a darabjában sem játszottak még, ezzel szemben otthonosak Budapesten, ahol nagy siker mellett játszottak. Molnár Ferencet, akinek darabjai Londonban is előadásra kerültek, még hírből sem ismerik.

— Novemberben újra Bucurestiben játszunk, mert csak júniusban megyünk vissza Párisba.

— Aradra eljönnek?

— Ha itt angol kör alakulna, amely propagandát csinálna nekünk, nagy örömmel jönénk. Így azonban — beláthatja — nem érdekes — hangzott a válasz.

A panasz valahogyan indokolt is, mert páran lézongtak csak a nézőtérén. A Candide, a mely mély filozófiája mellett még magyarul előadva is nehéz, alapos próbára tette a közönség nyelvtudását. Az előadás viszont szépen pergett. Moreil szerepében Eduard Stirling nyújtott kifogástalan előadást, míg Frank Reynolds Badge-je kabinetalakítás volt. Monica Disney a titkárnő szerepét alakította elsőrangban, ezzel szemben a többi szereplő lényegesen gyengébb volt. Candida alakítója, Margareta Vaughan valahogyan nem illett bele az együttesbe, míg Marchbanks—Jan Reid modorosán félszegen mozgott a színpadon. Charles Garew Mill szerepében jót nyújtott. A kevésszámú közönség mindenestre igyekezett tapsával elfelejtetni a gyenge anyagi sikert a vendégszereplő társulattal. M. R.

Sofia Munteanu koncertje

Sofia Munteanuban egy kiválóan kultúralt énekesnőt ismertünk meg. A német iskola alapossága, egyéni gráciával és kifinomult előadással párosul nála, minden regiszterben kiegyenlített, kellemes és behizelgő orgánummal rendelkezik. A bensőséges összeforrás az előadott szerzeménnyel, elsősorban a Sicol interpretálására predesztinálja és mint dalénekesnő Európaszerte márkás neve van. Különböben a bécsi Volksoper ismert tagja. Komoly izléssel és intelligenciával előadott Mozart, Brahms, Grecianinov, Wolf, Richard Strauss, valamint román szerzők dalaival (Skeleti, Jora, Zirra, Brediceanu stb. őszinte meleg sikere volt. A közönség ünneplését több ráadásal, — köztük egy meglepően helyes kiejtéssel előadott magyar dallal — hálálta meg. Dr. Szelle Károly szokott finomsággal kísért.

Hétlőn lesz a Román Opera első előadása az aradi színházban

Három halhatatlan műben gyönyörködhetik Arad közönsége

A cluji Román Opera a „Zsidónó”-vel, Halewy halhatatlan operájával nyitja meg hétfőn este fél kilenc órákor három napos aradi vendégszereplését. Az előadás keretében az aradiak kedvence, Aca de Barbu lép fel ismét, hosszabb szünet után. Eleázár halás szerepében Marius Nicollescunak van alkalmja bebizonyítani, hogy pompás tenorja mellett, épp oly kitűnő színész is. A biboros Siomin énekli, tulajdonképpen most mutatkozik be Aradnak és teljesen biztos, hogy meg is fogja hódítani.

Kedden, illetve a második este „Lammormoori Lucia”, az olasz romantikus operairodalom igen ritkán hallott gyöngye van műsoron.

Donizetti hervadhatatlan mesterműve sulyos feladatot ró az énekesekre. Rózsa Anna, az Operaház kitűnő tagja játszva győzi le szerepének minden nehézségét. Demetrescu és Andreescu méltó partnerei.

Rigoletto-t, Verdinek talán legkedveltebb operáját sem játszotta turnéi során még Aradon a kolozsvári Opera. A Rigoletto szerdai előadásán a címszerepet Soculsi játszja, akinek egyik legszebb és egyuttal felejthetetlen alakítása ez. Gildát Fenia Dobranszkaja, a herceget pedig Spataru éneklé. Az előadásokat Bobescu mester vezényli, az énekkar vezetője Klee karnagy, a díszletek és kosztümök Wiedmann festőművész tervei után készültek.

Sulyosan elítéltek és letartóztattak egy bucuresti-i hírlapíró

Mikrofon és megjegyzett bankjegyek a leleplezés érdekében

Bucurestiből jelentik: A büntető törvényszék ma hozott ítéletet Dralex újságíró bűnperében. Mint ismeretes, az újságíró annak idején a „Cronica Parlamentara” című lapjában regényt írt Puiu si Puiusori (A tyukok és a csirkék) címen és ebben élesen támadta Puiu Dumitrescut, a király magántitkárát. Pangal külügyi alminiszter több ízben kérte Dralexet, hogy szüntesse be ezeket a támadásokat, majd a lakására hívta a lapszerkesztőt, ahol Dralex elmondta az alminiszternek, hogy annak idején karlista propagandát folytatott. Emiatt lapját több ízben elkobozták és nagy károkat okoztak neki. A restauráció után kártérítést kért, de nem kapott és ezt Puiu Dumitrescunak tulajdonította. Az alminiszter me-

kérdezte az újságíró, mennyi kártérítésre van igénye, mire Dralex 300.000 leiben állapította meg az összeget. Pangal alminiszter — mint Puiu Dumitrescu megbízottja — nyomban átadott százezer lej megjegyzett bankjegyekben az újságírónak és miután a lefolyt beszélgetést mikrofonon keresztül a szomszéd szobában tartózkodó ügyészei megbízottak is végighallgatták, akik a felvett pénzt nyomban lefoglalták, zsarolás címén eljárás indítottak Dralex ellen. Az újságíró a törvényszék ma 6 havi fogságra és 500 lej pénzbüntetésre ítélte és elrendelték azonnali letartóztatását. Dralexet nyomban átszállították a vacaresti-i fogságba.

